

ua/ua/print/134937-figuranti_chuzhogo_viroku_chi_e_mozhlivist_yogo_oskarzhiti .html

2. Постанова ККС ВС від 13 вересня 2018 року, справа №461/4858/17, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76566468>

3. Постанова ВСУ від 3 березня 2016 року, справа № 5-347кц15, URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56939749>

4. Постанова ККС ВС від 10 травня 2018 року, справа № 461/3797/17, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74021985>

5. Постанова ККС ВС від 18 грудня 2018 року, справа № 397/369/17, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/78750744>

6. Постанова ККС ВС від 21 червня 2018 року, справа № 466/6808/16-к, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74963638>

7. Постанова ККС ВС від 10 квітня 2018 року, справа № 756/7924/17-к, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73438010>

8. Постанова ККС ВС від 26 квітня 2018 року, справа № 635/8213/16-к, URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73758528>

9. Гловюк І.В. Кримінально-процесуальний статус особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Кримінальний процес: сучасний вимір та перспективні тенденції : 1-й Харк. кримінал. процесуал. полілог. Харків : Право, 2017. С. 215-221.

Хотинська-Нор О.З.

*професор кафедри правосуддя юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, доцент*

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Адвокатура, адвокатська діяльність, яка сьогодні асоціюється з професійною правничою допомогою, тривалий час перебуває у полі зору вітчизняних реформаторів, зважаючи на її визначальну роль у захисті прав, свобод та інтересів людини. Намагаючись модернізувати сферу її правового регулювання, суб'єкти нормотворчості традиційно фокусують свою увагу на трьох основних моментах: доступі до професії, правилам здійснення адвокатської діяльності та адвокатському самоврядуванні. Водночас вони залишаються осторонь тих тенденцій, яким неформально слідує адвокатська практика в Україні, та які сьогодні визначають тренди розвитку світового і вітчизняного ринку юридичних послуг. Такою, зокрема, є спеціалізація, що притаманна адвокатам більшості країн

розвинутої демократії (США, Німеччина, Франція, Італія та інші), і в яких існує її належна регламентація.

Вітчизняні дослідники віднедавна звернулися до дослідження спеціалізації адвокатської діяльності, переважною більшістю розглядаючи її як суто позитивне явище, що сприяє якості, професійності, ефективності здійснення адвокатської діяльності. Так, зазначає С.О. Іваницький, «за рахунок систематичної роботи над питаннями певної категорії адвокат взмозі швидше, глибше, якісніше та з меншими витратами опрацювати правові проблеми, що виникають...» [1, с. 348].

Справді, саме спеціалізацію прийнято вважати детермінантою професіоналізму, що ґрунтується на прагненні ексклюзивного застосування спеціальних знань і здобутого у певній сфері унікального досвіду. Адже історія переконливо свідчить, що спеціалізація будь-якої людської діяльності, як правило, покращує її якісні характеристики. Спеціалісти краще виконують свої обов'язки, аніж неспеціалісти.

Спеціалізація дозволяє адвокату більш швидко реагувати на потреби клієнта, витрачаючи менше зусиль і часу на вирішення проблеми. Вимагаючи концентрації уваги на певній сфері, певному типі клієнтів, спеціалізація розвиває його інтелектуальні здібності, знання та навички, які дозволяють адвокату позиціонувати себе як експерта з певних питань. Це, свою чергою, створює основу для більшої відповідальності адвоката перед клієнтом з однієї сторони, та більшої довіри з боку клієнта, що ґрунтується на впевненості в професіоналізмі адвоката, з іншої. Сукупність цих особливостей, обумовлених спеціалізацією адвоката, забезпечує його продуктивність і конкурентоспроможність на ринку юридичних послуг.

Спеціалізація адвоката може стати визначальним чинником рентабельності його діяльності.

Водночас, надто вузька спеціалізація в одній сфері атрофує знання та навички людини в іншій, у той час як сучасні реалії породжують чимало правовідносин змішаного характеру. В такому разі спеціалізація може призвести до когнітивної «вузькості», зумовлюючи надто вузьке розуміння проблеми. Тому, крім очевидних переваг і позитивних аспектів, спеціалізація в адвокатській діяльності спричиняє також певні негативні наслідки як для споживачів адвокатських послуг, так і для адвокатської професії.

Так, спеціалізація в адвокатській діяльності об'єктивно зумовлює зменшення кількості «постачальників» необхідних послуг і звужує їх вибір. А це закономірно, в свою чергу, призводить до їх здорожчання. Крім того, постає питання про обґрунтованість претензії на більшу фаховість і компетентність адвоката в певній сфері, відповідь на яке криється, серед іншого, в існуючих у державі підходах до формалізації спеціалізації адвокатської діяльності.

На відміну від інших згаданих нами країн, в Україні спеціалізація адвокатської діяльності носить неформальний характер, розвиваючись поза сферою правового регулювання, а відтак є неконтрольованою.

Без належної формалізації спеціалізація в адвокатській діяльності може поставати як професійна містифікація: коли самі адвокати розробляють складні конфігурації рішень, які нібито лише вони можуть реалізувати, навмисно уникаючи більш простих, адекватних і ефективних шляхів. У цьому випадку, як відзначають дослідники, спеціалізація зміщує основний фокус професіоналізації: знання продукуються власними інтересами професії, а не інтересами споживача.

Ще одним наслідком, що спричиняє спеціалізація в адвокатській діяльності, є її рутинізація, позитивною рисою якої вважається мінімізація невизначеності та оптимізація активності. Усвідомлення обсягу, змісту, алгоритму дій та їх результатів надає людині більшої впевненості, зумовлюючи зменшення і часових витрат, і зусиль на їх виконання. Однак рутинізація діяльності вважається соціально шкідливою для тих, хто її практикує. Однотипність справ, алгоритмізація дій і певною мірою стандартизованість функцій, які виконує спеціалізований адвокат, витісняє творчу (креативну) складову, надаючи роботі монотонний характер. У такому разі існує висока ймовірність і ризик, що в певний момент адвокат автоматично та рефлексивно реагуватиме на потреби клієнтів. А це може призвести до втрати мотивації, інертності та професійного вигорання адвоката.

Згадані вище прояви впливу спеціалізації на сферу функціонування адвокатури себе не вичерпують. Спеціалізація в адвокатській діяльності також породжує питання фрагментації та стратифікації адвокатської професії, її деєтикалізації та належного контролю, зосередження уваги на яких визначає напрями наших подальших досліджень.

Список використаної літератури:

1. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: монографія. К.: Інтерсервіс, 2017. 800.

Легких К.В.

*завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики
Академії адвокатури України, кандидат юридичних наук*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВСТУПНОЇ ПРОМОВИ ЗАХИСНИКА

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) постійно зазнає змін. В кожному випадку їх внесення, автори змін намагаються